

Anti-pestprotocol Burgemeester Westerbeek van Eertenschool

Waarom een anti-pestprotocol?

Onze school wil de kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat op school.

Meestal lukt dit door regels en afspraken aan te bieden en te onderhouden. Soms is er meer nodig. Door regels en afspraken zichtbaar te maken is het voor iedereen duidelijk wat het gewenste gedrag in de groep is en op het plein. Hierdoor kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. In dit protocol leggen wij afspraken vast die zullen helpen pestgedrag te voorkomen en/of zullen helpen met pestgedrag om te gaan.

Voorwaarden om pestgedrag op school aan te kunnen pakken

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen aan het begin van het schooljaar regels worden vastgesteld. Hiervoor gebruiken wij de Kanjertraining.

Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Het verschil tussen plagen en pesten

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken van plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende karakter. We spreken van pesten als het regelmatig gebeurt. De inzet van pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Structurele isolatie van het kind (roddelen, negeren, buitensluiten)
- Structureel beledigen (bijnamen geven, uitschelden, op basis van persoonlijke kenmerken, familie)
- Structureel buiten school opwachten (bedreigen en opwachten)
- Structureel ongewild lichamelijk contact (slachtoffer duwen en trekken)

Het voorkomen van pesten

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels met de leerlingen. Op onze school stellen we elk jaar duidelijke regels op met de eigen groep. In de eerste twee weken van het schooljaar hebben we, schoolbreed, een startweek. Deze weken hebben als doel om een goede groeps sfeer te creëren en afspraken te maken (zichtbaar in de klas). We trainen de sociale vaardigheden d.m.v. de methode Kanjertraining. Ook doen we jaarlijks mee met de week tegen het pesten.

Aan het begin van elk schooljaar wordt er dus extra aandacht besteed aan de schoolregels. Het voorbeeld van de leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van kinderen en volwassenen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

De groepsregels worden in de groep opgehangen en ondertekend. Deze regels gelden voor kinderen, ouders en leerkrachten.

De kanjerregels

Vanuit de Kanjertraining zijn er vijf basisregels opgesteld (2 versies), die gewenst gedrag versterken:

We vertrouwen elkaar
We helpen elkaar
We werken samen
We hebben plezier
We doen mee

Hieronder ziet u een overzicht van deze posters met afspraken:

Vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator

Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld voor de kinderen. Dit is Merel de Kruijff. Bij haar kunnen de kinderen terecht als ze iets willen bespreken dat ze niet met hun eigen leerkracht willen bespreken. Naast vertrouwenspersoon is zij ook anti-pestcoördinator (APC).

De APC heeft de volgende taken:

- Zij is verantwoordelijk voor het [anti-pestprotocol](#) binnen onze school en zij houdt zich op de hoogte van berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair onderwijs, zodat ons anti-pestprotocol up-to-date blijft.
- Zij is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol en zal ervoor zorgen dat het protocol twee keer per jaar (zomer en kerst) onder de aandacht wordt gebracht en dat het 'leeft' binnen onze school. Zij loopt hiervoor langs de klassen en vertelt over haar rol.
- Brengt de 'Week tegen het pesten' vooraf onder de aandacht bij het team.
- Zij zal het anti-pestprotocol 1x per jaar op de agenda van de teamvergadering zetten, zodat het team gezamenlijk kan beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het nog up-to date is en of we als team veranderingen zouden willen.
- Zij is het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met pesten. Zowel leerlingen, ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Zij zal samen met de betreffende leerlingen, de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende collega's het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zal zij een vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt en het aanspreekpunt blijven.

De 3 fases van onze aanpak tegen pesten

1. Voorkomen
2. Aanpak
3. Sanctie

1. Voorkomen

De school:

- bevordert een goed pedagogisch klimaat, onder andere door expliciete lessen (lessen Kanjertraining).
- zorgt ervoor dat het thema pesten jaarlijks aan de orde komt (lessen Kanjertraining).
- onderkent de voorbeeldfunctie, kan stelling nemen en is eenduidig in de aanpak (spreekt de Kanjertaal).

De leerkracht/ondersteunend personeel

- leert de kinderen het verschil tussen plagen/pesten en klikken/melden a.d.h.v. de Kanjertraining).

- bespreekt de regels van het schoolplein. Deze worden in de startweek besproken en zichtbaar opgehangen in de klas.
- houdt altijd toezicht op het schoolplein.
- stelt samen met de leerlingen de gedragsregels van de klas op tijdens de startweek. Hierbij volgen we de methode van de Kanjertraining. Na iedere vakantie worden de regels en de posters opnieuw besproken.
- doet mee met 'De week tegen het pesten', van School en Veiligheid.
- besteedt aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. lessen Kanjertraining).
- zet incidenten in Parnassys en zorgt voor dossieropbouw

2. Aanpak → [Sociale veiligheid protocol kanjertraining](#)

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten.

- Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
- We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (zie stappen anti-pestposter 2, in het digibordmateriaal van de Kanjertraining). Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
- Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
- Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
- bespreekt met IB'er bij iedere groepsbespreking de ontwikkeling van de groep en leerlingen individueel op sociaal emotioneel gebied en volgt deze met het volgsysteem KANVAS.

2. Betrek de context.

Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.

De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat? We leggen de focus daarbij op:

- Wat gaat er goed in de klas?
- Wat willen we verbeteren in de klas?
- Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?

- Wat wordt ons plan?
- Hoe kunnen we elkaar helpen?
- In kaart brengen van de groepsdynamiek (2 keer per jaar afname sociogram)

3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we ervoor zorgen dat kinderen zich veilig voelen bij ons op school

Onze leidraad:

Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag. We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht.

Hoe dan wel:

- We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- We blijven met respect spreken over en met elkaar.
- Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

3. Sancties over pesten

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen. Er wordt meteen contact met ouders opgenomen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu! Denk bij schade ook aan herstelrecht:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders en de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In de bijlage Handvatten Grensoverschrijdend gedrag is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen. Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Opgemaakt op 03-11-2022, te Varik, door anti-pestcoördinator Merel de Kruijff.

Ondertekening voor akkoord:

Namens het team:

Naam:

Datum:

Handtekening: